



ԿՃՈՂՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾԱՂՐՈՂՆԵՐՈՒ ՕՌԿԱՆ

ԵՒ

ԱԶԳ. ԵՐԳԻԾԱԲԱՆԱԿԱՆ-ՍԱՏԻՐԱԿԱՆ
ԾԱՂՐԱԹԵՐԹ

Որ ամէն բան կը մեղակայէ, չլսածը կը պատահէ, չեղածը կը ցնորագրէ, միշտ կ'երեւակայէ, կը ձաղկէ և... Եւրոպականի:
Այս ամէնը կը հաւաստէ, կը դատաւորէ, կը խմբագրէ
ԳՐԻԳՈՐ ԹՈՐՈՍԵԱՆ (Բ. ԼՈՌԻՑԻՆԵԱՆ)

1909
ԾՆՈՐՀԱՌՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ
ԲԱՐԻ ԿԱՂԱՆԴ

ԱՅՍ ԹԻԻԸ Կ'ԱՐԺԷ 20 ՓԱՐԱ
ՈՐՈՂՀԵՏԵՒ ՎԱՂԸ ԿԱՂԱՆԴ Ե

ԾԱՆՈԹ. — Անոնք որ 20 փարա չունին,
պէտք է կարդան այս քիւր

ԹԻԻ 68 Տնօրէն Ռ. Սաղաեան

Հասցէ՝ Ղալաթիա, Դուրդուլու խան թիւ 7

ԶՈՐԵՐԸ ԱՐԹԻ 31 ԴԵԿՏ. 1908

زاغیک غزنهسى درعليهده غلطهده قورشولی خاندنہ نومرو ۷

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՕՍՍ. ՔՕՍԻԹԷԻ ՄԷԿ ԱՆԴԱՄԻՆ ՀԵՏ

Այնպիսի Բրիտանականները, իրենց փրկութիւնը կը պարտին Բրիտանական գիտնէք. իսկ Թուրքիոյ փրկութիւնն ալ կը պարտինք եղեր Օսմ. բարեխնամ Բօմբէլին, զէթ այսպէս կ'ըսէ մի ոմն խաչատուր Գոռզեան, Հայ-բողոքական պատուելի մը:

Հայ-բողոքական պատուելի մը մինչեւ այսօր կը սպասէինք աշխարհի բան միայն, որչափ կ'արտօնէ Սուրբ Գիրքը և յետոյ... Պորտի Բնկերութիւնը, Բայց ժամանակները փոխուեցան, Թուրքիան ալ փոխուեցաւ և ինչ որ զարմանալի է, պատուելիներն ալ... քաղաքագէտներու փոխուեցան:

Ամէն բան կարելի է կլել. միակ բանը աշխարհիս վրայ, զոր կարելի չէ ոչ իսկ քանի մը գաւաթ ջուրով կլել. ան ալ Գոռզեան պատուելիին վերջին յօդուածն է, որով Թուրքիան աղատելու պարծանքի իրաւունքը միայն Օսմ. Բօմբէլին կը յանձնէ, ահա այն վեհաձեռութեամբ և Սուլթանական... առատաձեռութեամբ:

Ասիկա ինքնին մեծ յայտնութիւն մըն է. Օսմ. Բօմբէլին բեր է եղեր ամէն բան և զլուխ հաներ է Թուրքիոյ ազատութիւնը... և միս միսակը:

Պատմիչ:

Ապուշներ ենք եղեր մենք որ կարծեր ենք թէ Գաղակցականները գումարեր են Բարիլի Բօմբէլին, Գաղակցականները գոյացուցիչ են համբարախնութիւնը, անոնք ալ մեծ բաժին մը և հետեւաբար պարծանքի իրաւունք մը ունին Թուրքիոյ ազատութեան գործին մէջ:

Հէյ վախ՛ աւան բան ջուրը ձգեց... Խաչատուր Գոռզեան պատուելիին, որ գոնէ իրեն Աստուծոյ շատ մօտիկ մարդ քիչ մը ինչպիսի ալ չընէր և թող կուտայ որ մեր բոլոր յոյսերը ջուրը ինչան և խեղդուին:

Ըսել է Օսմ. Բօմբէլին, այդ նոր մրկիւնը... որ շատ մը կոտորակներէ կը բաղկանայ, Եւրոպայի ու Միջին Արեւելոյ հաւասար մարդիկ կը պարտնակէ իր մէջ: Հետեւաբար

պէտք էր որ չուտով տեսակցութիւն մը ունենայի անոց հետ և տեղեկութիւններ տայի ընթերցողներուս... Պորտի նոր աստուածներուն մասին: Կառք մը կը ցատկի ու կէս ժամէն կը կենտրոնացուի Բօմբէլին պաշտօնատան դրան առջեւ:

Երբեք չենք մտնելու պէս, 12 տեսակ մոռմաններ ու հարցափորձեր կ'ըլլան և ժամէ մը հազիւ ինքզինքն կը գտնեմ սրահի մը մէջ, ուր նստած էր երիտասարդ մը:

Աստուածներէն մէկը ըլլաւ է, կը մտածեմ ինքնինքն ու յարգանքի անհուն արտայայտութիւնով և խորին պատկառանքով կը բարեւեմ Օսմ. մեծագոր Բօմբէլին այդ անդամը:

Բարեւս չփոխարիներ և միշտ կը շարունակէ գրել գիր մը. կամաց մը կը նստիմ չխանգարելու համար յարգելի անդամը Օսմ. Բօմբէլին, որ Թուրքիան փրկողներուն մաս կը կողմէր ապստամբար: Հինգ վայրկեան եւս անցաւ. գիրը աւարտած էր. խնամով չորցուց. ծալեց ու պահարանի մը մէջ դրաւ ու դարձաւ ինքնին:

Խիստ էր Օսմ. Բօմբէլին Պ. անդամին նայուածքը, այնքան խիստ էր վայրկեան մը զղջացի երթալուս: Բայց օգնութեան կոչեցի բոլոր ինքի ծանօթ ու անծանօթ սուրբերը, առաքելները, մարգարէները և կրկին խորին թեմեմանք մը ըրի:

Թեմեմանք՝ կ'երեւի խօշի գաջած էր Օսմ. Բօմբէլին Պ. անդամին, որ այս անգամ բարեհաճեցաւ հարցնել թէ ի՞նչ կ'ուզեմ:

Յայտնեցի թէ Հայ խմբագիր մըն եմ, թէ անջատողական գաղափարներ չունիմ, թէ անկախ Հայաստան կանգնելու ալ միտք չունիմ, թէ եթէ նոյն իսկ անկախ Հայաստան մը կանգնենք անպատճառ թագաւորը և նախարարները... Բօմբէլին կ'առնենք և թէ այս անգամ այցելութեան նպատակս քանի մը հարցումներ ընելէ, երկրին վիճակին, Սահմանադրութեան, Խորհրդարանին և Բօմբէլին մասին:

Օսմ. Բօմբէլին Պ. անդամը

ժամացոյցին նայեցաւ. մէկ մըն ալ նայեցաւ, հեղ մըն ալ նայեցաւ և դառնալով ինքնին.

— Խնդրեմ, կարելի եղածին չափ կարճ կապեցէ՛ք Ձեր հարցումները. Երբեք ճաշի հրաւիրուած եմ. Սուլթանին հիւր ենք այս գիշեր...:

Ի՞նչ, ըսել է միշտ երբեք ճաշի կը հրաւիրուիք:

Շատ բնական բան մը. ի՞նչ կայ զարմանալու. որո՞ւն տունն է. ո՞վ է Սուլթանը. չէ որ ան մեր հայրն է և մենք անոր զաւակներն ենք: Մանաւանդ որ երկար տոնէ ի վեր իրարմէ բաժնուած էինք և հիմա մեր կարօտութիւնը կ'առնենք կոր:

— Բայց չէ՛ որ որ դուք Սահմանադրութիւնը բերելով և Համիտեան ռէժիմը տապալելով իրարու բարեկամներ չէք կրնար ըլլալ... և ասիկա շատ բնական է կը կարծեմ:

— Սխալ կը խորհիք. մեր Սուլթանը չնորհեով մարդ է. մենք ալ առաջ Ձեզի պէս կը կարծէինք. բայց երբ տեսնուեցանք, երբ լսեցինք զինքը, ո՛հ, հաւատացէ՛ք անմիջապէս համոզուեցանք որ...:

— Ըսել է, Վեմի, Վիսի, Վիչի...

— Ընդհանրապէս, պարտաւոր, Վեմի, Վիսի, Վիչի...

— Ներքեցէ՛ք պէյ Էֆենտի, ի՞նչ պէս ձեռք բերիք ազատութիւնը:

— Շատ պարզ կերպով. շատեր կը կարծեն թէ ասիկա դժուար բան մըն էր և թէ ձեռք բերելու համար, հայ յեղափոխականները, Գաղակցականները մեզի օգնած են: Ուրիշ՝ ո՛ր, ամէն բան մենք ըրինք: Այսօր ինչ առիթ որ ազատութիւնը բանտարկուած է Երբեք չկողմնէր անոր. այս լուրը երբ առիթ անմիջապէս հեռագիր քաղցիւնք Սուլթանին, որ բարեօրոգիւր և մեր խօսքը առանց երկուք ընելու, իր զաւակներուն խաբէր համար անմիջապէս ազատ արձակել տուաւ 32 տարիէ ի վեր բանտարկուած ազատութիւնը:

— Բայց 32 տարի նկուղներու մէջ արդեւաբան եղած ազատութիւն մը կրնայ օգտակար ըլլալ. որովհետեւ այդ ազատութիւնը որքան որ կը տեսնանք, շատ նիհար է և գոցէ վրան հիւանդութիւն մը

գայ և կամ խոշտանգումներու չորմանալով մեռնի:

— Ինչպիսիք չի մեռնիր ինչնիհար մարդիկ կան որ դեռ կ'ապրին. եթէ մեր բոլոր ջանքերն ալ օգուտ չընեն և ազատութիւնը իր ոտքերը տնկէ, այն ատեն Եւրոպական ազատութիւն մը պաշտօնի կը կոչենք:

— Ի՞նչ մը առաջ կարծեմ կ'ըսէիք կոր որ Հայ Յեղափոխականները բան մըն ալ չեն ըներ...:

— Շատ ճշմարիտ է. ի՞նչ ըրի որ. կը կարծէք կոր որ քոնկրէ մը գումարիւ տալով, քանի մը պօմպա նետելով, մէկ քանի հարիւր հազար Հայեր ջարդուելով, ֆէտայիներու խուժուր կազմելով և սահմանագլուխներուն վրայ կոխներ ընելով, իրաւունք կ'առնեն մեզի՞ Օսմ. Բօմբէլին հետ հաւասար ըլլալու: Օ՛հ ո՛հ շատ առաջ կ'երեւան. ճիշդ է որ Սահմանադրութեան առջի օրերուն մէջ քիչ մը շոյեցինք զիրենք բայց վերջապէս ամէն բան չափ մը ունին Թուրքիան մերն է և ոչ թէ ձերը. Տանտէրն և ծառան նոյն իրաւունքները չունին բարեկամս:

— Բնական է. ասոնք հազար յօթի խոնմիջ կ'ըլլան և թօնաժողով է զիտէք, հիմայ ալ գոտեր են մեզի հետ, բոլոր թէ մենք ալ հոգերնիս ըրած ըլլանք:

— Ըսել է ճիշդ հոգերնիդ չէք ըներ և չէք ալ վախնար...:

— Վախնալ. մենք գիտե՛ս մարդը ինչ կ'ընենք:

— Չեմ գիտեր, բայց եթէ ըսէք կը սովորիմ:

— Ամէնքը մէկ կը բանտարկենք. այսօր Թուրքիոյ մէջ ամէն ինչ մենք ենք...:

— Շատ աղէկ կ'ընէք. և անկէ վերջ ալ ևս վստահ եղէք որ Թուրքիա հոգալիցալ կը յառաջդիմէ... հին Ռէժիմին մէջ, Հին Ռէժիմին և նորին մէջ ի՞նչ տարբերութիւն կայ:

— Տարբերութիւնը շատ ու շատ է. միայն սաջափը բռնէ որ մենք Օսմ. Բօմբէլին անդամներս՝ հին Ռէժիմի իրով 300-600 զրոյ. հազիւ ամսական կ'առնէինք: Մեզի կարեւորութիւն իսկ տուող չկար: Այսօր 60-70 ոսկի և նոյն իսկ աւելի ամսական և նուէր կ'առնենք. Սուլթանին հետ կը ճաշենք, մեզի պատուի տեղերը կը նստեցնեն. ո՛ւր որ երթանք ոտքի կ'ելին. զեռնէն բարեւ կու-

տան. Դանիճը կը տապալենք. ուս-
ղածնիս խորհրդարանին անդամ
կ'ընտրենք և չուղածնիս աչքէ ձգել
կուտանք... ասա թէ ինչ է հին և
նոր Ռէփրմիսերուն տարբերութիւնը:
— Բայց մեզի՛ բան մը չեղաւ...
— Ինչ պիտի ըլլար ձեզի. ար-
դէն բաւական մեծ բան է ձեզի
համար երբ փողոցին մէջ համարձակ
կը քննէք, երբեք կ'երգէք և մի-
թիններ կրնաք գումարել. ատկէ
աւելի ինչ կ'ուղէք...
— Ըսել է լաւ վիճադի մէջ է եր-
կիրը...
— Անշուշտ. ատկէ աւելին չըլլար
արդէն:
— Ինչո՞ւ Սապահէտիներն հակառակ
էք:
— Անոր համար որ ան Թուրքիոյ
բոլոր ազգերը հաւասար կը նկատէ.
մինչդեռ ատրկա ծանր, կախաղանի
արժանի յանցանք մըն էր: Իբր թէ
ինք ալ Թուրք պիտի ըլլայ. քանի՞
հաւանեմ ատանկ Թուրքիւնը:
— Ըսել է այս կերպով յոյս ունիք
որ Թուրքիան պիտի բարեկարգէք...
— Պիտի բարեկարգէք ինչ է.
արդէն բարեկարգելինք. նայն իսկ

կամուրջը մեր օրով բարեկարգուել
սկսաւ:
— Ինչու հակառակ էք Դանիճ-
ին. արդեօք ներքին քաղաքակա-
նութեան հակառակ և վնասարեւր
ընթացքի մը մէջ կը գտնուի:
— Ո՛հ. չա՛տ սխալ. այլ անոր
համար որ քանի մը բարեկամներ և
քանի մը Բոմբէի անդամներ ու-
նինք, կ'ուղէինք որ ատոնք անոնց
տեղը անցընենք. քան երեսուն հատ
հոս հոն տեղաւորեցինք, Անմէտ
Բիզան Բեյիս ըրինք և Մանեասի
Զատէն՝ դատական նախարար, բայց
դեռ չատ մը անդամներ կան որ լե-
ցուն ամսականներու պէտք ունին:
Հիացած էի, կամ աւելի ճիշդը
բերանս բաց մնացած էր...
Սպասածէս չա՛տ աւելի՛ գտած
էի:
Պատուելի ինչապաշտ Գառն-
եան չա՛տ իրաւունք ունի եղեր.
Թուրքիան միայն Օսմ. Բոմբէն
փրկած էր և եթէ ասանկ երթա-
մեծ յոյս ունիմ որ մօտ ատենէն բո-
լորովին պիտի... փրկէ:
Գ. ԹԱՌՈՍՏԱՆ
(Բիւրօքը)

ԵՍՐԱՐԻՆ. — Անգլիոյ Պանքային
վրայ բաց չէք մը՝ երկրին մէջ
ի գործ դնելիք բարենորոգումներուն
համար: Իսկ անարշիւղ մը՝ բարե-
նորոգումը գլուխէն սխալու համար:
ՊԱՆԿՏԵՆ ՈՒ ԴԱՀԼԻՃԵՆ ՃԱՄ-
ԲՈՒ ԳՐՈՒԱԾ ԱՒԱԴԱՆԻՆ ԵՒ ՆԱ-
ԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒՆ. — Իրենց յուզար-
կաւորութեան առթիւ փո՛ւսն ծաղ-
կեպսակի՝ 40 զոյգ ձիու և էշու պայտ
գտնէ ասկէ վերջ բանի մը ծառայե-
լու համար:
ՌՈՊԷՐ ԵՍԶԸՃԵԱՆԻՆ. — Աղ-
դու մաքրողական մը՝ սովորոյ կո-
կորդը անցուցած գրամները դուրս
տալու համար:
ԱԻԵՏԻՍ ՍՈՒՐԵՆԵԱՆԻՆ. — Կաթ-
սայ մը՝ մածուն կապելու համար և
փօքօք մը գլուխին անցընելու հա-
մար:
ԵՐՈՒԱՆԻ Ե. ԱՆԴՐԵԱՍԵԱՆԻՆ. —
Լանջախաչ մը և Դպրութեան 16
աստիճանները:
ԲԻԻԶԱՆԻ ՔԵԶԵԱՆԻՆ. — 16 ձիու
ուժով մօքթօր մը, երկու կաթա-
յով Մարինոնի մեքենայ մը, մամը
ան նուազն 3000 թերթ տպող:
ՏԻԳՐԱՆ ԶԱԼԵՆԻՆ. — Մաքուր
հայելի մը, որպէս զի ինքզինքը
գիտէ առտարոց դիմեր նկարագ-
րած ժամանակ, աւելի հարազատօրէն
պատկերացնելու համար:
ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻՆ. — Հայե-
րէն քերական մը և թերթի ուղու-
ղու անուն մը:
ԽՆԴԻՐ ՍԻՄՕՆԵԱՆԻՆ. — Կէս օխա
պատմ մը չէքէրի և հարիւր տրամ
բահաթ լօգուծի:
ՀՈՐՈՅԻՆ. — 40 մանչ դաւակ բե-
րելու ընդունակութիւն ունեցող...
կատու մը:
ԱԲՐԱՀԱՄ ԱՅՎԱԶԵԱՆԻՆ. — Կէս
պնակ լուրիս ձէթով և ձեռքի տա-
կէ երկուքնոց մը:
ՆԵՐՔԻՆ ԳՐՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱ-
ՐԻՆ. — 200 կանգուն չէթէլէ մը.
Ազգ. Պատրիարքարանէն ստացած
իւրաքանչիւր թագրիներու մասին մէկ
մէկ հատ նշան ընելու համար:
ԴՈՆԷ Հայոց վիճակը մինչեւ ամսու
գլուխ տարած կ'ըլլայ: Կարծեմ մինչև
ամսուն գլուխ կը բաւէ չեթէլէն.
չուտ կը նորոգենք:
ՎԱՐՁԱՊԵՏ ՔԵԱՄԻՂ ՓԱՇԱ-
ՅԻՆ. — Երկու քաչ անկուտ չափի,
քաչ մը լէպլէպի, թուղ և Պալ-
քանեան հին գաւաթ մը գինի.
Ը. Նահանգներուն եղող Կրէսէի,
Պօսնա-Հէրսէքի, Ռումէլի կենաց
պարպելու համար:
ԻԶՄԻՐԻ ԿԱՐԱՊԵՏ ՍՏԵՓԱՆ-
ԵԱՆ. — Բաց քարտ մը... ձրի տե-
սակցութիւններ ունենալու համար
Տօքթ. Մօնէթիին հետ:
ԳՐ. ԶՈՀՐԱՊԻՆ. — Անձնագրահ
բանակ մը, ուղղամթերք և թնդա-
նօթակիր նաւ մը իր ատենէն երբ-
հրդարան և Խորհրդարանէն Թօ-
քաթիւն երթալու համար:
Է. ԱԿՈՆԻՆԻՆ. — Գեղատառ և
«օրհնաձայն ողջունել» ով սկսող
խնդրադիր կոնդակ մը՝ մատուցուե-
լու համար Աստուծոյ, որպէսզի քա-
նի մը վայրկեանի համար փոխ տայ

իր գահը Ակնունի: Այդ պարագա-
յին գիտենք թէ Ակնունի քանի՛ հատ
«եղիցի» պիտի բռնէ և որոնց համար:
ՕՍՄ. ՔՕՄԻԴԻՆ. — 100 ական
ոսկի ամսական ամէն մէկուն և պօլ
կերակուր կայս. խոհանոցէն:
ԱՀՄԷՏ ՐԻԶԱՅԻՆ. — Երկաղի
մէջ սենեկապետութեան պաշտօն մը,
առաջին աթիւ որ բաց մնայ:
Պ. ԿԵՇՅԵԱՆ. — Մեծ կաթսայ մը
փխլաւ և բարի ախորժակ:
ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ. — «Օ՛ր չաւ-
քաւ պարտաք օչու» ականակուե-
պատուանշանը:
ՎԱՀԷ ԱՐԶՈՒԵԱՆԻՆ. — Թալ-
չանճեանի, Ունճեանի. և Արիիար-
եանին լուսանկարները՝ բար նկարուած
ըլլան այդ սպաննուածները՝ ոճրա-
գործին զանակը կերած միջոցին:
ԻԶՄԻՐԻՆ ԶԱՅՐԻՆ. — Զրահ
մը, որպէսզի հազնի գողթականեա-
րուն և էջմիածնայ միարոններուն
հետ ապրուելու համար:
ՍՈՒՐԵՆ ՊԱՐԹԵԱՆԻՆ. — Արզու-
եան խեղակին խմբակարգ:
ՀՐԱՆՏ ՇԱՄՏԱՆԸԱՆԻՆ. — Բե-
րայի մէջ աղւոր աղջիկներուն համար
բացուելիք մեծ կրթարանին տնօ-
րէնութեան պաշտօնը:
ԶԱՊԷԼ ԵՍԱՆԵԱՆԻ. — Երկաղէն
հրախրատմա մը ճաշի համար:
ՎԱՀԱՊԻՆ. — Բանի մը մէթր
լայնութեամբ սիրտ մը, ամէն օր
օթիս գացող եկողներուն խօսք հաս-
կըցնելու համար:
ՎԱՐԳԵԼՍԻՆ. — Իր յեղափոխա-
կան՝ արի ու քաջ կեանքի պատմու-
թեան գեղատիպ և ոսկեղօծեալ մէկ
հատորը:
ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻՆ. —
Կովկասուհի մը՝ կնութեան համար.
պայմանաւ որ այդ կովկասուհին
բեզմաւոր տարիներ անցնել տայ
իրեն:
ԱՇՈՑ ՔԵԶԵԱՆԻՆ. — Եռաձայնի
հակաւորողներուն գէմ պատերազմի
մը միջոցին ընդհանուր հրաժարու-
թեան:
ԳՐ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻՆ. — Ոսկեհոն
բարձ մը, որուն վրայ կարենայ ծե-
րանալ, երբ աւանանայ:
ՕՐՄԱՆԵԱՆԻՆ. — Լաւադոյն բիւր-
կաթի մը՝ իր փորը մնացած հա-
վաները դուրս հանելու համար:
ԳԵՂԱՄ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԻՆ. — Ակ-
նունի և Զաւարեանի ոսկեայ ար-
ձանիկները:
ԹՕԼԱՅԵԱՆԻՆ. — Պահարան մը կալ-
նօշի քիթը մէջը պահելու համար:
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՆԵԱՆԻՆ. —
Թագվիւր Վազայի դէմ գրելու հա-
մար սուր մը և գրիչ մը:
ԻՇԽԱՆ, ՍԱՊԱՀԷՏՏԻՆԻ. — Հա-
յաստանի թագաւորութիւնը:
ԶԱՐԻՆ. — Միջատոյնի պատկերը:
ՀՄԱՅԵԱՆ ԵՊՍ. — «Ա՛խ,
վա՛խ և աւա՛ղներու գօյէքսիօն մը
գոհարներով զարդարուած»:
ՄԵԼԻՆ ԿԻՐԻՃԵԱՆԻ. — Բրիչ
մը, թի մը և պզտիկ սայլ մը, կեղ-
րոնականը հիմէն քակելու և նոր մը
չինելու համար:
ՇԱՀՐԻԿԵԱՆԻՆ. — Սկզբունքային
ծրագրիներու հաւաքածոյ մը:
ԱՐԱՄԵԱՆԻՆ. — Մախաւաւէի

ԿԱՂԱՆԴՉԷՔՆԵՐՍ

(ՍԻՐՏԷՍ ԲՂԽԱԾՆԵՐԸ)

ՕՍՄ. ԵՐԵՍՓՈՒԱՆԵՐՈՒՆ. —
Բարի՛ ախորժակ, հետը մէկտեղ
չիչ մըն ալ եանօս:
ՀԻԻԱՅԻՆ ՃԱՀԻՏԻՆ. — Թերթը
քնելու նոր միջոց մը, որպէս զի
թերթը քնելու համար այլ եւս հայե-
րուն դէմ չգրէ: Ինչ մըն ալ հա-
մախքի ջուր՝ իր թթու... Թանիճ
համար:
ՄԻՆԱՍ ԶԵՐԱԶԻՆ. — Անգլիոյ
Ծովային Նախարարութեան պաշտօնը
քանի որ փորձառարար ցոյց տուաւ
թէ ծովի գործերէ չատ լաւ կը
հասկնայ և Ազգ. նաւը դեռ խու-
թերու վրայ նստեցուցած չէ:
ՔԱՍԻՄԻՆ. — Մլուկներու կայս-
րութեան Սպարապետութիւնը:
ՍԻԱՄԱՆԹՈՅԻՆ. — Ոսկի միտալ
մը, որուն վրայ գրուած ըլլայ՝ «Յե-
ղափոխութեան Նարեկացին»:
Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆԻՆ. — Թերթ մը
որուն մէջ կարենայ չարաթը 18
օրուած գրել, մէկ յօդուածը հինգ
ոսկիի:
ԷԼԻԶ ՊԻՆԷՄԷՆԵԱՆԻՆ. — Երազ-
կէ կողով մը:
ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱԼՅԱՆԵԱՆԻՆ. — Զեր-
բակալման հրամանագիր մը, ամ-
բաստանուած ըլլալով իրեն Զամ-
էթի ոճրագործը:
ՄԿՐՏԻԶ ԹՕՔԱԹԷԱՆԻՆ. — Լա-
ւադոյն կեղծամ մը և ձեռք մը նոր
հագուստ... Շթայն վաճառատունէն
գնուած:
Պ. ԷՐԷՆԹԱՆԻՆ. — Յուդայ Իս-
կարիովտացիին մեծաղիւր պատկերը:
ՊԱՐՈՅՐ ՔԵԶԵԱՆԻՆ. — Աղւոր
Հէլլենուհի մը, որ սակայն յօդուած
մը գրելու և Պարոյր Բէշեանին ճա-

ռերը հասկնալու չափ հայերէն
գիտնայ:
Յ. ԱԼՓԻՍԻՆ. — Օգտաբարիկ մը
Բարիզի բոլոր օրուան վերջին նորա-
ձեւութիւնները և կալանթընդհան
նորութիւնները վայրկեանական Բերա
փոխադրելու համար:
ՍԱԳԷԶ ԱՂԱՃԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵ-
ՐՈՒՆ. — Մէկ մէկ հատ Հայերէնի
քերականութիւն՝ Հայերէն խօսիլ
սովորելու համար:
ՄԻՐԻՃԱՆ ՊԱՐԱՄԵԱՆԻՆ. —
ՅԶրգ թիկնաթու մը ոսկեղօծեալ և
եամախութեան պաշտօն մը Յ. Ալ-
փարի մօտ:
ԼԵՒՈՆ ԼԱՐԵՆՅԻՆ. — Տուգինա
մը գիմակ՝ ըստ հաճոյս փոխելու հա-
մար:
ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՐՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐ
ԹԷՎԵՐԳ ՓԱՇԱՅԻՆ. — Մեր մասնա-
ւոր խոհանոցէն չորս տեսակ կերա-
կուր, զորս ձեռնովս ընտրեցի(*), և
աւաստիկ անուանեցի:
Երանուրալ Մակեդոնիս չորպար.
Սալայր Պալիստ պօն Քիլիսի.
Էթիլի Պոսնա-Հէրսէք բիլաթի.
Կիլիսի Տօքթ. Սօքթ.
Տօքթ. փեքէ քալիքս.
Ճաշերը պատրաստուած են ուս-
սական կարագով: Բարի մարտողու-
թիւն:
ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ. — Ժա-
պաւինեալ տոմար մը, փողովդային
հանգանակութեամբ կամուրջը չինե-
լու համար:
ՀԱՆՐՈՂՈՒՄ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆԻՆ ՆԱ-
ԾԱՆԸ
(*) Կը յիշեցնենք մեր ընթերցող-
ներուն թէ ասանկ խօսք մը Սուլ-
թանն ալ ըրած է:

շողենաւերէն մէկուն նաւապետու թիւնը, որպէս զի գաղթականները երկիր վերադարձնէ:

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ. — Քիչ մը պօղկէկ բամպակ, որպէս զի աւելի լաւ կերպով դոցէ ականջնե-
րը:

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱՋԵԱՆԻՆ. — Առաջինի մէկ ֆանէլան . . . իրեն նուիրուած վերարկուն պէս, որ շատ լաւ կեղծուած էր, կ'ըսուի:

ՍՄԲԱՏ ԲԻԻՐԱՏԻՆ. — Օթօմպիլ մը բանտէ բանտ երթալ գալու հա-
մար:

ՅՐԹ. ՄՐՄՐԵԱՆԻՆ. — Բանջա-
րանոց մը:

Ռ. ՉԱՐԴԱՐԵԱՆԻՆ. — «Ռազ-
միկ»ի հարկեր տարուան գօլէքսիօնը:

ՉԱՐԵՂ ՆԵՄՅԵՆԻՆ. — Յաւիտե-
անական ձրի բասօ մը, Օրթագիւղ եր-
թալ գալու համար:

Վ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻՆ. — Բարձր
կրօնկներով կօշիկ մը, Երեւի. Ժո-
ղովին մէջ կարենալ տեսնուելու հա-
մար:

Ա. ՄՈՒՊԱՀԵԱՃԵԱՆԻՆ. — Օխայ
մը ձկան խղ:

Լ. ԿԻՒՄԻՇԵԱՆԻՆ. — Հաւկիթ
մը:

ՏՈՒԹ. ԹԻՒԼԵԱՆԻՆ. — Վահրիճ
լոգ.ին լուսանկարը:

ԹԵՂԻՒԿԻՆ. — Թիւրիւ չինելու
Ա. մրցանակ:

ՇԱԹՐԵԱՆԻՆ. — Շիւ մը օղի եւ
գաւաթ մը՝ «Յաւին Տունը»ին մէջ
կոնծելու համար:

Ա. ԱՆՏՈՆԵԱՆԻՆ. — Նոր Արամ
թափեան մը:

ԹՈՒՂԼԱՆԻՆ. — Երկու զոյգ
ձեռնոց՝ մէկը ձեռքը անցնելու եւ
միւսը գրպանը դնելու համար, որուն
մէկ ծայրը դուրս պէտք է ձգուած
ըլլայ անպայման:

ՄԿՐՏԻՉ ԵՊՍ.ԻՆ. — Անցագիր
մը եւ գոց կառք մը կիլիկիա կա-
րենալ մեկնելու համար:

Ս. ԲԱԲԵԼԵԱՆԻՆ. — Նորանար
գործիք մը, որպէսզի միշտ կարենայ
գլուխը բարձր բռնել՝ հեղկահաւե-
րու պէս:

ՉԻԼԻՆԻՐԻԱՆ ՎՐԴ.ԻՆ. — Լի-
յեճ ըստի մը որպէսզի իր ձեռքերը
լուայ ըսելով «Բաւեալ եմ ես յարե-
նէ Շիւհանեան Դեռնք Եսո. ի»:

ՏԻՐԱՆ ԶՐԱՐԵԱՆԻՆ. — Ազգ. Հի-
ւանդանոցի Յիմարանոցի բաժնին
անօրէնութիւնը:

ԵՂ. ԳՕԼԱՆՃԵԱՆԻՆ. — Նոյն բաժ-
նին դեր-անօրէնութիւնը:

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻՆ. — Իր
հնարած նոր քեմենեանին մօնօրը
եւ երկու պարկ լուրիւ իր վարժա-
րանին համար:

ՂԱՋԱՐՈՍ ԶՊԼԱՐԵԱՆԻՆ. — Տիւ-
շիկ մը:

ԲԱՂԱՐԱՊԵՏԻՆ. — Աւելածու-
նելու բանակ մը, որպէս զի Պոլսոյ
քնակիները ցեխերու մէջ չխեղդուին:

ԹԻՒՆԵԼԻ ՏՆՕՐԷՆԻՆ. — Սար-
տէլայի խուրձիկներ, իր վակօններուն
հետին կապելու համար:

ԹՐԱՄՈՒԿԵՆ ՏՆՕՐԷՆԻՆ. — Ամ-
բարանոց մը, ձիերուն օրական ու-
տեղիքէն վար դրուած գարին ու
յարդը պահելու համար:

ՄԱՆՍՈՒՍԷՆԻՆ. — Առաջատաներ
եւ օգտապաշտներ ու գարակէօզներու
խումբեր, որպէս զի իր ուղեւորները
երկար ու տաժանակիր ճամբորդու-
թիւնը հեշտ ընծայել տայ:

ՈՐԱՆԵ ԱՐԱՆԵԱՆԻՆ. — Ժա-
պաւնեալ տոմար մը, դերասաններու
տրուելիք նուէրներուն համար նպաս-
տահաւաքութիւն մը կատարելու հա-
մար:

ՄԵՐ ԱՋԴ. ԺՈՂՈՎԻՆ. — Պոնգի
արձան մը պօղպօղաղուցիւթեան:

ՍԻՂՎԻՍ ՐԻՉՉԻՆ. — Պօմպա Վո-
խադրելիք հաստատուն կառք մը եւ
զոյգ մը պեխ՝ իր դիրքին աւելի
պատկառազգու հիյեք մը տալու
համար:

ՈՍԿԵՂՋԻՐԻ ԾՈԳԵՆԱԻՆԻՐՈՒՆ
— Հանգստեան կոչուելու իրաւունք
եւ թուակ մը գործէ քաշուելու հա-
մար:

ՂԵՒՈՆԴ ՎՐԴ. ԴՈՒՐԵԱՆԻՆ. —
Քաղկեդոնի մետրապօլիտութեան
աստիճանը:

ՉԼՂԱՏԵԱՆ ՎՐԴ.ԻՆ. — Կին մը
եւ պատկազիր քահանայ մը:

ՍԻՄՕՆ ԶԵՕՄԼԷԿՃԵԱՆԻՆ. — Պետ-
րոս Հալաճեանին լուսանկարը կրող
միտակեօն մը՝ իր սրտին վրայ պա-
հելու համար:

ԵՆՈՎԷ ՇԱՀԷՆԻՆ. — Ծարձական
թատրոն մը, վարձք վճարելէ ազա-
տելու համար:

ՅԱԿՈԲ ԱՇՈՏ ԵՊՍ.ԻՆ. — Իր
Մեծայարգ եւ Ազնուաշուք մօրուքը
պահելու համար՝ գեղեցիկ տուփ մը:
ՄԱՆԿՈՒՆԻ ԵՊՍ.ԻՆ. — Երկու
զոյգ ոսկի նալըն իրեն համար եւ բազ-
նիքի քաս մը Սօֆիկ հանդի:

ԳՐԻԳՈՐ ԵՊՍ. ԳՈՎՀԱՆԵՒԼ-
ԵԱՆԻՆ. — Երկու բանթաօն՝ մէկ տու-
ղինա վարտիք եւ սան մը՝ իր լու-
րիան կիւնելու համար:

ԱՆԱՏՈՂՈՒԻ ԿՈՒՍԱԿԱՆԵՐՈՒՆ.
Իրենց հինգսոթ խղճեանքին տեղ,
Պիթ լաղարէն գնուած «Միւսթաա-
մէլ» մէկ մէկ խիղճ:

ԲԵՐԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԻՆ. — Քաշ
մը անթոն, աւելի լաւ կերպով քննա-
նալու համար:

ՇԹԱՅԻ ԵՒ ԹԻՐԻՆԻՆ. — Աւե-
տարանէն հատուած մը ոսկեւառ.
«Լալ եւ կրճտել աստամանց»:

ՊԱՐՍԻՅ ՇԱՀԷՆ. — «Մարդ ըլլա-
լու արուեստը» անուն գրքէն երեք
օրինակ:

Կ. ՊԱՏՐԻԱՐԻՆ. — Տասն մը
զինքը խնամելու համար եւ Հայերէն
լեզուն սովորելու դիւրուսոց մէկթո-
տով գիրք մը:

Շ. ՄԻՍԱԲԵԱՆԻՆ. — Ոսկեծոյլ
Արծիւ մը որպէս զի խանութին ճա-
կատը զետեղէ աշոյիլու համար յա-
ճախորդներուն վրայ:

ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԵԱՆԻՆ. — Բասրա-
թու մը՝ ամէն տեղ ազատ ելուժուտ
ունենալու համար:

ԹՈՒՐԻՐԻՈՅ. — (Դնչ տաժ թուր-
քիոյ, այնքան բանի պէտք ունի որ)
ՕՐ. ՀԵՐՄԻՆԷ ՇԻՇԷՃԵԱՆԻՆ,
— Մաղթանք մը ապագային
զինքը մարքիզուհի տեսնելու հա-
մար . . . րեմին վրայ:

ՕՐ. ՃԷՆՏԷՐԷՃԵԱՆԻՆ. — Արշա-
կունի թաղաւորի մը վաղանցիկ սէ-

րէն յետոյ Բագրատունի թաղաւորի
մը . . . տեղական սէրը:

ՀԱՅ. ԲԱՐԵԳՈՐԾ. ՊԱՋԱՐԻ
ՏԻԿԻՆԵՐՈՒՆ. — Աստուած ընդու-
նելի արասցէ:

ՉՕՀՐԱՊ ՈՐԴԻՆ. — Միաձի կառք
մը եւ Դաշնակցական զինուորի աս-
տիճան:

ՅՐԹ. ՍԻՆԱՆԵԱՆԻՆ. — Ապագայ

Հայկական Գօնէսլաթուառի մը
մաէսթրօնութեան պաշտօնը:

ԹՈՒՐԻ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐՆԵՐՈՒՆ.
— Քիչ մը խալայ, Մալիշի սնտու-
կին ծակերը գոցել տալու համար:

ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ ԵՊՍ.ԻՆ. — Գլխաւը
կղզիի մէջ տուն մը, նաւակ մը եւ
սպասուհի մը, ամառները հոն ժամա-
նակ անցընելու համար:

ԲԱՆԱԿԱՐԻՑԻ ԶԻՆՈՒՈՐ ԱՆՈՒՆԻ ԵՐԳԸ

(ՈՏԵՐՈՎ ԲԱՆԱՍՏԵՂՆՈՒԹԻՒՆ)

(ՇԵՏԵՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԲԱՆ . . . ՍՏԵՂՍ ՍԵՊՈՒՅ ԱԿՈՆԻՆԻ)

Բանկալիքի գինուր մըն եմ «վառսանի»
Նոր աշակերտ «Սուրմանգալի» սպարանէն մուր,
Կասուն քող զիւր գրէ առանց . . . կալիքի
Անոր համար չունիմ «նիյե», ո՛չ ալ . . . բուր:

Գրպաններէս մի' es, ամէն or . . . կը հոսի,
Աչերուս մէջ աղամանգներ կը շողան
Եւ անբարբառ, բայց բերանս կը խօսի՝
Բերանս ուր մի' es դիւմի կուսեր կը կենան:

Գանկիս ոսկոր փերուցաւ հողի պէս,
Ձեռքս «նեղ»ս եւ դուրս հանած եմ ես այսօր,
Մեր դրացին Օրիւրդ Ասդիկ ոսկեգէս
Ինձ չսպասե՛ր՝ ալ . . . Արեւոսին ամէն or:

Տանս առջեւէն մեծ «սերե» մը կ'երթայ վար,
Գեղին վսակ, կարմիր վսակ համաւիւր,
Ուրեմ մեջէն սասիկ հոս մը անկաղար
Կը հոսուրսան հեգ բաղեցոց . . . քիթեր բխը:

Այդ «սերե»ն ոսքս երեկ լուացի
Հեգ ոսքերս ժամ մը դրի անոր մէջ,
Երգում քիւր, ձեռքերս կամացի՝
Գրիչ բռնե, բրիչի սեղ՝ ասկէ վերջ:

«Ձեպիւն»ներու քանամիներ վառոցի,
Պե՛տ է զիսմիւր ու՝ մեր խեղդ պիտի ես
Անիճեմ. ա՛յ գալն չեմ տաւ ո՛ն, ո՛չ ոքի . . .
Ո՛չ Յակոբի, ո՛չ Գառնիկին պիտի . . . երես ?

Ս. Մ. ԱՆԵ . . . ՈՒՆԻՐ
(Զինուոր-Բանաստեղծ)

ԲԱՂԱՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՕՐՈՒՆԱՆ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ամպերը քաղաքական հորիզոնին
վրայ կը թանձրանան հետզհետէ:
Իրտուածը սկսած է, փոթորիկը թայր
տուած է. յառաջ գալիք աւերը չէ
կարելի ճշդել, բայց անվրէպ աղե-
տալի պիտի ըլլայ: 1761ին Ֆրան-
սայի եւ Իտալիոյ միջեւ կնքուած
Դաշինքը որ 1841ի պատերազմով
չնջուեցաւ, երբ այս օրերս չվերա-
հաստատուի՝ Աւստրիոյ եւ Սերպիոյ
միջեւ կատաղի բաղխում մը անտա-
րակուսելի է:

Միւս կողմէ, ինչ կ'ընէ Գերմա-
նիա. ո՛ւր է 1911ին ստորագրած
պայմանագիրը, որով յանձն կ'առ-
նէր Մարօքի մէջ եւրոպական շահե-
րուն չդպրելով խաղաղ զարգացման
հոգ տանել: Վերջերս յառաջ եկած
տեղային կռիւները իր թելադրու-
թեամբ չէին միթէ: Կամպէթթա

(*) Կը խնդրուի Պ. Մարկոս Նա-
թանեանէն, որ այս յօդուածը իր
ստորագրութեամբ չարտատպէ, ըստ
իր վաղեմի եւ ր' ըրի սովորութեան:

Կ'ըսէր թէ՝ «Ուր Ֆրանսացի կայ,
հոն արդարութիւն մտած է»): Հապա
ուրեմն Ֆրանսա Աւստրիոյ սպառնա-
լիքներուն վերջ մը չի տար ու ընդ-
հակառակն կը քաջալերէ կարծես
զառամած կայսրը որ Թուրքիոյ եւ
Սերպիոյ դէմ անարդար պատերազ-
մի մը ձեռնարկեր է:

Դիւանագիտական մեծ ձեռնա-
ծութեան մը առջեւ կը գտնուինք
ուրեմն այս պահուս: Եւրոպական
Իտալիաներուն մէջ մեծ խաղ մը տար-
քուած է: Մենք լրջօրէն համոզ-
ուած ենք որ եւրոպական տէրու-
թիւնները կամ իրենց տկարութեան
բերամբ կամ առանձնապէս հա-
կակիր ըլլալով Սահմանադրական
Թուրքիոյ, սեքսաուսիօնի դար-
չելի քաղաքականութեան հետեւելով
Թուրքիան լքել կը սպառնան մեծ ճգ-
նաժամու մը մէջ:

Ետուարտ թագաւորին խոնակա-
նութենէն կը սպասենք որ դոնէ այս
անգամ իր մարտանաւերը առաջ
քշէ, եւ երբ անոնք Արարատի դա-
գաթը չեն կրնար ելլալ, դոնէ
աւստրիական ջուրերուն մէջ ի վե-
ճակի պահէ կռուելու եւ ի հարկէն
ուր' ոչինչու. Թուրքիոյն: Աւստրիա

ԱՊՏԱԿՆԵՐ

2004, ԲԱՅՑ ՄՏԻՎ ԸՐԷ

ՀԱՅ ԻՐԱՆԻՆ ՍՊԱՍԵՑԷՔ

ԿԱԿՑՑՑԻ

ԲԱՅԱՌԻԿ ԹԻԻԻՆ

20 փետր

այլ թող այն ատեն իր շարքի գլուխները ուղիղ տեղ արձակել, քանի որ Թուրքիոյ մէջ ծառայած պոյ-թին հետեւանքով խեղճին ապարանքը ձեռքը մնաց: Մենք կը կասկածինք Վիլհելմ կայսեր բարեկամութեան և անկեղծութեան վրայ: Մեր համոզումն է թէ Թուրքիան գերմանական գաղթական մը դարձրինէ կ'ուզէ: Գրուի ապրանքներուն վաճառատուն մը դարձած է մեր Թնդանթարանը (*): Մասնաւոր չի չղկնաւորը ինք կը հայթայթէ, թէ և ժողովուրդին կրած վնասներուն հաշիւը ինք չի կարգադրեր: Եթէ Գերմանիա Թուրքեան տարեկան հարցին մէջ անկեղծ դիրք մը չպահէ, գերման դրոշմը իսկ պէտք չէ տատանի մեր ափերում, և ո՛չ ալ Թուրքիա գերման ապրանքներուն շուկայ մը կամ պաղար մը դառնայ: Պիղմարքի ազգայնամոլ ուղղութենէն վերջ Պիւլովի երկերես ընթացքը պատական տարեկան զրոյթնանք մէջ ազատ տառերով պիտի արձանագրուին: Նայե Յրայե Բրիտէ պէտք է դադրի իր մաքրաւեական ու չարափառ ոգին ցոյց տալէ, երբ Թուրքիոյ բարեկամ եւ բնակաւ մորթին տակ՝ գրգռելու, շայրացնելու կը ձգտի: Անգլիական Մամուլն ալ իր տարտամ տեսութիւններուն վերջ տալու է, և ինչ որ անկեղծապէս կը զգայ և չը տեսնէ՝ պայծառօրէն պէտք է յայտնէ, այն կէս-մով, անորոշ, մառախուղային հայեացքները աւելի կը վրդովեն քան իրաց վիճակին դիտակիրը կը դարձնեն զմեզ: Յաջորդ յորձանածով պիտի խօսինք կրկնէի խնդրոյն վրայ և Պիւլովի դաշնագրին վրայ մեր առանձին տեսութիւնները պիտի պարզենք:

ԼԻՕՆՔԻ
(Կեղծ):

ԲԵՄԻ ՊԵՄՔԵՐ

ԿՈՒՍՈՍՏԱՆԻ ԽՈՒՄԱՆՆԵՐ

ԱՂԵԱՆ

IV

Կովկասահայ խումբը իր Ամենաւորը երրորդութիւնը ունի ըսինք, ճիշդ է ասկիւ, բայց ի՞նչ կարեւորութիւն և ո՛րչափ զօրութիւն կըրնայ ունենալ ու է երրորդութիւն մը երբ, իրեն յարմար, կարող առաջնայններ և աշակերտներ չունենայ: Սրբազան պատմութիւնը ցոյց եւտայ կոր որ երկինք-երկինք ըլլալէ կը դադրէր, եթէ հոն չըլլային Մովսէսը, Դաւիթը, Սեբոթներն ու Քերոքները, Մարիամը, Յովսէփը, Գրիգոր Լուսաւորիչը և բոլոր դասը արքայութեան վարձակալներուն:

Արդ, Կովկասեան Արէլեան Արմէնեան խումբն ալ ինչնին կը դադրէր զոյութիւն ունենալէ, եթէ իր մէջ չունենար Աղեանի, Բէրոյեանի, Ոսկանեանի, Ալլանի և Երանի և տիկ, Զապէլի պէս գերասաններ:

(*) Չլիթիւ Գուրգուրու իւանի Կայսրութեան Թնդանթարանին հետ, որ իր պատերազմական իրերը Քրէօզէ լինադործարանին կը տեսնայ: Ծ. Ե

Եթէ Տիկ. Արմէնեան, Արէլեան և Արմէնեան հոգին են խումբին, միւսներն ալ ձեռքերն ու ոտքերն են: Հետեւաբար, ինչպէս անհոգի մարմին մը, նոյնպէս ալ անտոք և անձեռք մարմին մը տասը փարա չպիտի արժէր:

Պ. Աղեան ուրեմն մէկն է կովկասահայ խումբին կարող գերասաններէն:

Տարիքը հազիւ երեսունի մօտ և սակայն բնական վրայ «Սաղաթէլ»ի դերին մէջ քառասունը անցուկ վաշտառուի ձեւերով հրաշալի է:

Բնիկ Կովկասցի է և տասը փարսախ հետեւն իր Ռուսական զըլխարկով, կարկի է գրաւ դնել այդ մասին:

Ինքն-սնամանութիւն երբէ՛ք չունի, ինչպէս չունին բոլոր անդամները այդ խումբին:

Համեստ և գաւառացի նոր հարսի մը չափ և քիչ մըն ալ աւելի:

Հոս Դերասաններ կը ճանչնանք որոնք դեռ երէք օրէ ի վեր խումբ կազմած են և սակայն յաւակնոտ են Մունէ-Սիւլիի մը և Գոգլէնի մը չափ:

Պ. Աղեանի դէմքին վրայ կէս ժպիտ մը կայ միշտ և զինքը չի ճանչցող մը կը կարծէ թէ... կը հեղնէ դինքը:

Ընկերական. դիւրամտացի ու համեստ. — ահա՛ Աղեանը:

Իր արժանիքին կէսը ունեցողներ հոս մաղերնին երկնցուցած են, երկայն լալթոններ հաղած են, առթիւ թական փողկապներ կապած են, զլխարկներ դրած են... քովընտի, վերջապէս ոչինչ խնայած են... արտաքինապէս:

Միկիլեո Կովկասահայ խումբին անդամներէն ո՛չ մէկը այսքան ցուցամոլութիւն ունին, չնայելով որ ամէնքն ալ քսան տեղացի անաթոնի դէմ են:

Պ. Աղեանի համար ի՞նչ գովեստ տամ կը մտածեմ այս պահուս:

Բայց յետոյ կը մտածեմ կոր որ արդէն գովեստի պէտք չունի ան, «Պատուի համար»ին մէջ Սաղաթէլ մը կ'ըլլայ կոր որ...:

Չեմ գիտեր թէ Շիրվանշատի երբ այդ վաշտառու Սաղաթէլի քիչը կը նկարագրէ, երեւակայած էր որ մը արդեօք Պ. Աղեան այնքան սքանչելի կերպով կը խաղար որ... գուցէ իրական Սաղաթէլ մը այդքան քիչ թիվ ու այդքան բնական չի կարենար ներկայացնել:

Պարոնեանի գործերուն մէջ չը տեսնաք Պ. Աղեանը, բայց հիմակ ունէ՛ք վստահ եմ որ ու է դեր ՈՒԵժապատիւ մուրաղկաններուն կամ «Պաղտասար աղբոր» մէջ, յաջողապէս պիտի կատարէ ու քահանաներով պիտի լեցնէ... թատրոնը:

— Հո՛ս ես, Սաղաթէլ... այն ատեն, արի՛ կըլուք քնանք...:

ԸՆԿԵՐ ԿԻՍՈ

Որոշուեցաւ. Երկար գացող երեք Հայ երեսփոխաններուն, մէկ մէկ քիչ քիչ թիւով կ'ընկնէ և փոխել տալ այն հացը զոր գացին կերան Սուլթանին սեղանէն: Մէկ քանի օրէն կը ստուգուի հարկաթէ՛ Զապէլ Եսայեանին ըսածին պէ՛ս էր. կարմիր էր կերած հացերին:

★

Կեղր. վարժարանի բոլոր ուսանողները ինքզինքնին քանտիտաներկայացուցին՝ Աղբ. Երեսփոխանութեան Հետեւաբար մի՛ դարձանաք, եթէ քանի մը օրէն փախուի Կեղրոնականը:

★

Սախըն հա՛, ասկէ վերջը չեղաք հայերէն խօսիք. հայերէն խօսիլը խախտ արգելուած է Հայերուն. միայն օտարները պիտի կարենան խօսիլ այդ լեզուն: Ահմէտ Բիզան ո՛ր է արդեօք, եթէ տեսնաք բարեւը բերն:

★

Բերայի ուսիկանները իրեն պարտաճանաչութեան Էմոյններ Բարիկի ցուցահանդէսը պիտի զրկուին: Երբ կ'իմանան թէ՛ տեղւոյն կառավարիչը քննական պատշտի պիտի ելլէ այսինչ ժամուն, ամենայն կանոնադրութեամբ կը չըմին, իսկ անկէ վերջ՝ վուռ քաքրաքը չալ օյնապըն: Այս հաշուով Բերայի կառավարչութիւնը Աստուծոյ յանձնելու է որպէսզի կարենայ ամէն ժամու ամէն տեղ գլուխուիլ:

★

Սուլթանը իր գահակալութեան 32 տարիներուն մէջ մէկ անգամ միայն չիտակ խօսք մտիկ բերէ եղեր՝ իր գահը յարձրանալու միջոցին: Յաւալի, շատ ցատալի բան: Ամբողջ Թուրքիոյ մէջ 32 տարիէ ի վեր մէկ հատ չիտակ մարդ չի կայ եղեր:

★

Կեսարացիները զանգատու են եղեր որ դեռ Սահմանադրութիւնը իրենց գաւառներս չէ մտած: Օսմ. Խորհրդարանէն կը խնդրուի որ մուսքի տոմս մը տայ Կեսարացիներուն և կամ քոյի փութալով քանի մը քիչ օսահանադրութեան ապրանքէն նոյն քաղաքը զրկէ:

★

Նախկին Սպարապետը կը յայտարարէ թերթերուն մէջ թէ՛ սոսկալի կերպով աղքատ է և աւուր հացի կարօտ վիճակի մէջ է. խեղճ այնքան աղքատ. այնքան աղքատ է եղեր որ... միայն պարս Ալլանին շէնքը ունի եղեր: Կը խնդրուի Նպաստից Յանձնաժողովէն որ ժողովինեալ տոմար մը տայ Բիզան փաշայի:

★

Ռիթերի գործակալութիւնը, ծովին տակէն կը հեռագրէ մեր Գուրգու խանի կայսրութեան թէ՛ այսօր Կազանդ է՝ «Բ. Հ. Տ.»:

★

Գաւառներու մէջ ալ եւս սով չը կայ եղեր այլ միայն անօթութիւն անուրով հիւանդութիւն մը, որուն առաջը քանելու համար Օսմ. Խորհրդարանը գրեց Ներքին Գործոց Նախարարութեան, որպէս զի Բժշկ. Ժողովին նկատմամբ յանձնուի այդ խնդիրը և հիւանդութեան դարման մը խորհուրդ և միջոցառումներ իրեն զըրկուի սեղեկագիրը:

★

Սուլթանին սիրելի Սաաթէտօին փաշան՝ կատարած ըլլալով, որոշուեց է գրեք լեկտացիներ, որիչները չը խաճնալու համար:

★

Տրապիզոնի մէկ քաղաքի մէջ զոքեր է Դաշնակցութիւնը: Խորհրդարանը ինքնի համար նկատողութեան չէ տուեր՝ Աղբ ըլլան:

★

Պառացիներ, Կանչեցիներ և դեռ կը պօռնաք կոր թէ՛ այլեւս Սուլթանը կառավարական գործերուն չը խառնուի, չկրնար խառնուիլ. եւ տակալին կարգ մը սեքսուէներ կ'երթան կուգան և զըլուս կ'ուսուցնեն: «Եղիցի»ներուն դարը անցաւ:

★

Տարեանցիք կը հարցնեն թէ ի՞նչ ընեն երբ տեղւոյն իսլամները դիրքէ ջարդել սկսին: Ի՞նչ հարցում է աս. «Այն ընդ ական և սորա ընդ սորայի»: Թուրքիոյ մէջ հիմայ այս ընտրանով քարոզները միայն կանցնին կոր:

★

Օսմ. Քօլիզէն արդեօք տիրապետել կ'ուզէ Թուրքիոյ. Խորհրդարանին մէջ պէտք չէ եղեր ուրիշ կուսակցութիւն կազմել և միայն իրենք իրեն կուսակցութիւն մնալու են: Դիշ մը կամաց քաղեցէք խնդրեմ վերջէն բա՛ր կ'ըլլաք:

★

Օսմ. Խորհրդարանի բոլոր անդամներուն երեքական մուսքի տոմսեր բաժնուած են: Կը տեսնէ՛ք հաւասարութիւնը. մամուլի ներկայացուցիչներուն մէկ մէկ հատ և կարգ մը մարդոց երեքական հատ: Հետեւաբար Մամուլին զերը չա՛տ աղբոր ըմբռնուած է Խորհրդարանին մէջ:

★

Ետուարտ թագաւորը Պոլիս պիտի գայ եղեր թող գայ ճեպարէ քաղաք տեսնէ. թող նայի թէ Լոնտոնի կը նմանի՝ մեր Պոլիսը:

★

Կայսրը մեկտալ փաշան Երոզու է զրկեր քաղաքական պաշտօնով: Երկուրդ դեռ իր քիթը առնէ բանի մէջ պիտի խոթէ՛ արդեօք: Ալ չի՛ բաւեր:

★

Պետական Դանձր կը նեղուի կոր եղեր և այդ նեղ վիճակին մէջ Թուրք թերթի մըն ալ տարեկան 200,000 զրդ. յատկացուած է: Եղբայր, ես ձեզի բան մը ըսեմ, ասանկ Սահմանադրութիւն չըլլար. ասանկ բարեւորագուծ ալ չըլլար:

ԱՐՏՈՆԱՏԷՐ Ա. ՍԱԿԱՆԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. ՍԱԿԱՆԱՆ